Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4846 — 17/30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1902 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 20 ՇԷՎՎԱԼ 1319 — Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4846

درعلیه ده غلطه ده (آره‌ولك) غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK,, Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓՈՍՏԵՐ ԱՄԱՐ

20 ՓՈՍՏԵՐ ԱՄԱՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան եւ գարնանային համար ասպիսիսով 40 ֆր.
» » » » վեցամեայ 20 »
» » » » եռամեայ 10 »
Ծառայ կարգերու համար ասպիսիսով 40 ֆրանկ.
» » » » վեցամեայ 20
Դրամի փոխարէն փոստոյ գրասէր կ'ընդունուին, 11½ դրուշի գրոշ 100 դրուշի հաշուով:
Ցեղական թղթատարի ծախքը բանաձեւողաց կը վճարուին.

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԹԷ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԻՆՉԵՐ ԿԸ ՄԵԾԱՐՈՒԻՆ ԿԱՐԴԱԼՈՒ

Գրելու, գրող երեւնալու կամ գրելէն չհ ընելու եւանդը երբեմն կը մղէ կարդ մը անձերը այնպիսի բաներ մեծարելու հասարակութեան կարդալու, որ կը ցուցնէ պարզապէս թէ կամ գրողը կատարեալ ոգէտ ու իմաստակ մըն է և կամ ընթերցողները անխիբ ապուշ ու օխմարի տեղ կը դնէ, մանաւանդ չհնարելովթէ գոնէ կրնան գտնուիլ այնպիսիներ որ կարող են կշռել իրենց գրածներուն փրքուոյց արժէքը և սուտ ու սխալներով հիւսուածքը։ Բայց իրենք այնչափ մեղադրելի չեն թերեւս, անոր համար՝ որ բնականաբար ոգէտներ ու իմաստակները գիտակցութիւն չեն ունենար իրենց մտաւորական ճշդիւթ կացութեան, և մանաւանդ որ, օրինակի համար, տասնեակ տարիներէ ի վեր անընդհատ կը գրեն ու կը գրեն և բոլոր թերթերէն ալ բարեսիրաբար— չըսելու համար միամտաբար — կը հիւրընկալուին այնպիսիներու գրութիւնները և մէկը չելլեր մատնիչ ընելու անոնց գիտակից կամ անգիտակից սխալները, և յաճախ—գրուածին զարդարելու համար— յեւրած սուտերը։ Ուստի քաջալերուելով այդ անտարբերութենէն, զոր ոմէկ ճանչցած են, կը չարունակեն դուրս ալ իրենց գրչէն ինչ որ կ'արտադրեն իրենց սնամէջ և իմաստազուրկ ուղեղները։

Այդ անտարբերութիւնն ալ չառ չի կըրնար մեզ մեղադրելի համարուիլ, զի վերջապէս որո՞ւ փոյթն է որ իրեն բան գործ ընէ ուրիշներու սխալները շակել, սուտեր երեւան հանել և այլանդակ սխալութիւնները յոգս ցնդեցնել։ Գլխաւոր պարագը բնականաբար խմբագրութիւններուն է որ ներկայացուած ձեռագիրները ոմէկ մը չգնեն ու թերութիւններէն զերծ ըլլալ և շելլալը չասուած՝ չհրատարակեն, քանի որ վերջապէս հասարակութիւնը կը գնէ իրենց թերթերը, անոնցմէ օգտուելու, բան մը իմանալու համար և ոչ թէ լոկ գնած և կարդացած ըլլալու համար։ Բայց խմբագրութիւններն ալ այնքան մեղաւոր չեն, զի ազնիւ և բարի մարդիկ դիւրաւ չեն կրնար կասկածել թէ զաւնուին այնպիսիներ որ գրող երեւնալու, կամ, գրածին փոխարէն վճարուելու համար՝ անխղճութիւն ունենան ու համարձակին սխալներով, սուտերով և քմահաճ տեսութիւններով համեմուած գրութիւններ ներկայացնել իրենց ի հրատարակութիւն։ Մանաւանդ որ անոնց գրութիւններուն անխիբ ամէն թերթի մէջ երեւելը տեսնելով և պարզամտութիւն կամ հարգում չտեսնելով՝ այնպէս կարծած կրնան ըլլալ թէ հրատարակութիւնէն առաջ մասնաւոր քննութեան մը բովէն անցնելու պէտք չկայ։ Որովհետեւ դամ մը կը կազմուի անունի հմայքը և այդ հմայքին ազդեցութեան տակ ամէն գրուածը մամուլին կը յանձնուի առանց ուշադրութեան։ Խմբագրութիւններն ալ այսպէս չարժելու երկու պատճառ ունին։ առաջին, իրենք ալ դիտեն թէ ընթերցողներէն օրո՞ւ փոյթն է հրատարակուած յօդուածներուն սխալները և սուտերը երեւան հանել ու նշանակել, երկրորդ, եթէ իրենց թերթին ղեկուին քննադատականները կը հրատարակեն, որով եղած թերութիւնը կը գտմանուի, իսկ եթէ տարբեր թերթերու մէջ երեւնան, կամ չտեսնել և չիմանալ կը ձեւացնեն, և կամ քննադատուողին պատասխանը կը հրատարակեն, որ անխուսափելի կերպով ուրիշ բան չըլլար, բայց եթէ քննադատողին դէմ անձնական յարձակումներ, նախատինքներ, ցածչգոհու յորդորումներ և նախանձի ու տգիտութեան վերագրումներ։

Ահա կացութեան այս նպաստաւոր վիճակէն է որ իմաստակութիւնը ու տգիտութիւնը կը քաջալերուին և հասարակութեան կարդալու համար կը մեծարուին այնպիսի բաներ, որոնց հրատարակ չելլելէն և ընթերցողներու մարդակ չդառնալէն ոչ ոք բան մը չէր կորսնցներ և ընդհակառակն ամէն ոք կը շահէր։

Այլ վերջապէս ամէն բան չափ մը ունի, և ընթերցողներուն ունեցած համբերութիւնն ալ անսահման չէ։ Օր մը չէ օր մը, կը գտնուի մէկը որ չդիմանայ և թարգման կանգնի անոր տրտար զայրոյթին ու իրաւացի բարկութիւնը, ինչպէս օրինակի համար, երբ Հասկաֆաղ-Փիեռուկ իր մէկ յօդուածով գրեց Թերթի մը մէջ, որ հայ ժողովրդեան նուիրուած է, թէ Հայ Եկեղեցին Մարիամ Աստուածածինը անարգ լդացեալ կը ճանչնայ, անարգեր չկրցաւ եռալ Հայ Եկեղեցւոյ ճշմարիտ վարդապետութեանց քաջահմուտ յօդուածագիր մը՝ ու փութաց հերքել անոր այդ տարօրինակ սխալը և քմահաճ մեկնութիւնը մինչեւոյն թերթին մէջ, ուր սակայն նոքին կը լարունակէ անիկա գրել ու գրել իրարմէ այլանդակ սխալներ և սուտութիւններ, որոնց չատանց ի վեր հանդիսաւոր կ'ելլայինք եւ վերը յիշուածին պէս մեր ի՛նչ փոյթն է։ ասելով՝ ահ, գէ կը մնայինք։ Բայց բաներ կան որ ամէնէն անտարբերներն անգամ կը շարժին զի վերջապէս մեզ էլ ընթերցող հասարակութիւնը այս ասպիսան միամիտ համարել և կարծել թէ ամէն սուտը կարելի ու ներելի է անոր կլլեցնել, մանաւանդ թէ այնպէս գիտենք որ կամայ կամ ակամայ սխալողին և սուտին չափ դատապարտելի է նաև այն որ կ'անդրադառնայ գլուխուն սուտի կամ սահեցուցած սխալի, և կը հեղգայ ուղղել զայն, որքան ալ ուղղակի պարտք չունենայ ընելու, զի անուղղակի պարտքն ալ պարտք մըն է։

Ահա թէ ի՛նչ է այն, որուն ասելիւը այլ ես անտարբեր չկրցանք մնալ։

Այդ միւս ոչն «Հասկաֆաղ Փիեռուկ յունուար 5ի Սուրհանդակաս մէջ «ՄՍԵՍԵԱՆ ՊԻՏԻ ԳԱՑ, ՄՍԵՍԵԱՆ ԵԿԱՒ» վերնագրով յօդուած մը ունէր, որ սապէս կը սկսէր։

«Արեւելքէն արեւմուտք ուսանդուութիւն մը տարածուած էր թէ Օգոստոս ամսոյս օրով պիտի յայտնուէր մանկան մը «գերբնաւոր ծնունդը՝ որով պիտի վերացուցէր ասկեղեն դարը։ Իտալիոյ կումայական Սիբիլեանն ուսուցանած էր աշխարհի Փրկչին գալուստը։ Լոլամիս ու Խորիմաս Տակիտոս պատմագիրը, Սուլտոնիոս ու Վերգիլիոս արձագանգ եղած էին այդ ուսանդութեանը։ Դենի Մազ-Դէզը, Մազդեզականութիւնը կը սպասէր էր Սաոշեանցիսն, Մեսիային, Փրկչին, որ «պիտի ծնէր Զրադաշտի սերունդէն Էրիւտարեդրի կոչուած կնոջէ մը։ Արդարութեան արեգակ, Մարիամ էր անուն։»

Թէ ո՛րչափ սուտ, սխալ, և այլան դակութիւն կայ այս ողերուն մէջ ո՞ր հրաշալոյսի օրը հայ հաւատացեալներու կ'ուղղուէին կարդալու՝ իբր նիւթ որոմման և խոկման՝ Աստուածորդւոյն ծնունդեան հրաշալի դէպքին վրայ, ուսումնասիրելի կը համարենք մի առ մի ցուցնել, քանի որ յայտնի է թէ ո՛չ արեւմուտքէն արեւելքը տարածուած կարծեցեալ ուսանդութիւնը, ոչ կումայական Սիբիլեանի վերագրուած կանխագուշակութիւնը, և ոչ Դենի Մազ-Դեզնի ընծայուած մարգարէութիւնը ո՛ և է կերպով արժէք մը ունին յայտնելու կրօնքին Աստուածային հեղինակին ծնունդեան հրաշալի դէպքին վրայ։ ուստի որ կը համարենք մի առ մի ցուցնել, քանի որ յայտնի է թէ ո՛չ արեւմուտքէն արեւելքը տարածուած կարծեցեալ ուսանդութիւնը, ոչ կումայական Սիբիլեանի վերագրուած կանխագուշակութիւնը, և ոչ Դենի Մազ-Դեզնի ընծայուած մարգարէութիւնը ո՛ և է կերպով արժէք մը ունին յայտնելու կրօնքին Աստուածային հեղինակին ծնունդեան մարգարէական կանխագուշակութիւնները։ Զի Աստուածորդւոյն Ս. Գրքէն գուցէ՝ ո՛և է փաստ կամ գուշակութիւն փնտռել ուզողը է Աստուծոյ Օնկլոյն գերբնական ծննդեան համար ոչ կարօտութիւն կայ և ոչ պէտք։ Իսկ նոյնպէս Թիսուս Քրիստոս «Մարդեպանութեան ապաստ Սաոշեանցին և Մարիամին հետ և Մարիամ Աստուածածինը Զ. դարի սերունդէն Էրիդարեդրի կոչուած կնոջը հետ՝ այնպիսի այլանդակ դէպքեր, հակաքրիստոնէական մատնում ու նախատինք բացատրութիւն է որ Հասկաֆաղ Փիեռուկ մարդին միտքն յատուկ է։

Բայց զարմանալին ան է որ 10 տարի է ի վեր ինքզինքը բռնապէս զսպած կոչող այդ անձը դեռ չդիմեր թէ Տակիտոս և Սուլտոնիոս Քրիստոսէ ետքը ծնած ու ապրած են և ոչ թէ ԱՌԱՋ, հետեւարար չէին կրնար Քրիստոսի ծնունդէն առաջ արձագանգ եղած ըլլալ կումայական Սիբիլեանի ուսուցանած կարծեցեալ Փրկչի գալստեան ուսանդութեանը։ Երբ մարդ մը մինչեւ ուզածէն ճանչնար Տակիտոսի և Սուլտոնիոսի պէս ալ խարհանոթ պատմագիրները, որոնց առաջինը ծնած է Քրիստոսէ ետ 54ին և մեռած 130ին, իսկ երկրորդը ծնած լուսէ 70ին և մեռած մերձաւորապէս 140ին. ի՞նչպէս կը համարձակի հնախօսութեան խնդիրներու մէջտեղ, չենք հասկնար։ Իբ այդ գրածէն կը հետեւի որ Հասկաֆաղ Փիեռուկ չի գիտեր ալ թէ Տակիտոս և Սուլտոնիոս Քրիստոսէ ետքի՞ մարդ և կամ ելլալով հանդերձ՝ թէ՛ հեթանոս ծնած և թէ հեթանոս մեռած են, ուստի Քրիստոսը ճանչնալու, այսինքն քրիստոնեայ ըլլալու։

Վերջապէս, դիցաբանական, հնախօսական, լեզուաբանական, ազգագրական, և ն. և ն. նիւթերու մէջ իր գլուխը սոսկալի սխալները և քմահաճ այլանդակ ենթադրութիւնները կը ներենք Հասկաֆաղ-Փիեռուկի, բայց երբ Տակիտոսի Սուլտանիոսի պէս պատմական ծանօթ անձերը Քրիստոսէ առաջ դնելու չափ ոգիտութիւն և սխալներ ի հանդէս կը հանէ, արտամարհելով բոլորովին ընթերցող հասարակութիւնը, ալ ես չենք գիտեր ու կ'ըսենք թէ ամէն ընթերցող պարտի զգուշանալ իր գրածներէն և ըստ այնմ միայն կարեւորութիւն տալ։

ՅՈՒՍԱՆ

ԲԱՄՊԱԿԻ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԸ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Թէպէտև վերջացող տարուան Անգլիոյ բամպակեղէն ապրանքներու գործառնութիւններուն քանակը ուելի եղաւ 1900էն, սակայն արդիւնքները նուազ նպաստաւոր էին, ընդհանուր առմամբ։ Վերջացող տարւոյն սկզբնաւորութեանը Այլոյին, Հնդկաստանի և Զինու համար արդէն կարեւոր քանակներ գնուած էին և սա՛ ընդհանուր յոյսը կը տիրէր թէ տարւոյն վերջին ամիսներուն մէջ գիները պիտի բարձրանան։ Այս յոյսը, բամպակին վիճակագրական դիրքին տեսակէտով, մասամբ իրականացաւ, որովհետեւ վերջին հոկտ.ին, աշխարհի բամպակի մատակարարումը ինչպէս նաեւ Լիվերբուլի մէջ գտնուած մերիկեան բամպակի քանակները նուազ էին բաղդատմամբ 1900ի հոկտ.ին, թէև տեսնելի մատակարարումին ընդհանուր գումարը երբեք չէիր ալ ասնչափ վար որչափ էր 1900ի օգոստ. և սեպտ. ամիսներուն մէջ։ Թէպէտև ամերիկեան տեսակին մատակարարումը այս տարի հոկտ. 18ին 27,000 հակ նուազ էր 1900ի սեպտ. 30ի սիրաքէն, որ այն եղանակին նուազագոյն քանակն էր։ Սակայն 1901 հոկտ. 18ին middlingն սրսի գինն էր 4 15/16 բ. միւռն. մինչդեռ 1901 հոկտ. 18ն գինն էր 6 15/16 բ., իսկ 1900 սեպտ. 30ին 7⅜ բ։ Հետեւաբար, այն վաճառականները որոնք լուրջ քանակներու տակ մտած էին, երբ բամպակի գինն էր 5½ բ.ի չափ, կամ նուազ բառերով, գնած էին իրենց ապրանքները այն տեսակ գիներով, որոնք կը համապատասխանէին բամպակի 5½ բ. գնոյն։ յուսալով թէ այս վերջինը պիտի բարձրանար 6 բ. և կամ 6½ բ.ի ամաուան եղանակին, չունենան շահաւոր ապրի մը, քանի որ Հնդկաստանի և Զինու համար ծախսուած ապրանքներուն մեծագոյն մասին գներուն հիմը պակաս եղաւ 5½ բ.էն, մանաւանդ անոր համար որ Պոմպայի և Կալկաթայի վաճառականները—խոշոր սիրաքներով բեռնաւորուած ելլալով և Հնդկաստանի բերքերուն վիճակն ալ ժամանակի մը համար անորոշ ելլալուն, արամադիր չէին բնաւ նոր հրամաններ առնու պահանջուած գներով։ Զինու մէջ ալ տարւոյն սկիզբը բաւական տնորշութիւն կը տիրէր գաղտական ծանօթ պահանջներով, ի՛նչպէս նաև արծաթի գնոյն անկումը բաւական տնդապատ զարգացում մը էր այս երկրին վաճառականութեան համար։

Պէտք է ուսկենանք սակայն թէ վերջերս այս երկու երկիրներուն մէջ առեւտրական եռանդուն շարժումներ երեւան եկան, որովհետեւ անձերուները ըստ բաւականին գոհացուցիչ եղան Հնդկաստանի մէջ և Զինու գաղտական կացութիւնն ալ զգալապէս բարւոքած է այժմ։

Անցղակի յիշենք թէ արհեստագործական Միացեալ Ընկերութիւններուն (combines կամ trusts) համար, ընդհանուր առմամբ գոհացուցիչ չէրան մը չեղաւ վերջացող տարին, որոնց մէջ ամէնէն դժբաղդն էր, կրնանք ըսել, ապաձոյի ազգութեան միացեալ Ընկերութիւնը, որուն բաժանչիւր անդամը, բաց ի մէկ քանէն, շարունակ կը գանգատէին անգործութենէ և փոքրամասնութիւնն ալ ընդհակառակը ա՛յնքան զբաղած էր որ չկրնալով ժամանակին յանձն առած հրամանները կատարել, կը սարսուէր ծանր հատուցումներ ընելու դատապարտուիլ երբեմն։

Հետեւեալ երկիրները հետեւեալ քանակները գնած են Անգլիոյէ, վերջացող տարւոյն 11 ամիսներուն մէջ. կը նշանակենք նաեւ այս տարուան յաւելումները նախորդին վրայ։ (Թուանշաններու ծայրի 3 զերոները ջնջած ենք։)

Բամպակեղէն ծոր ապրանքներ.

	1901 եարտա	յաւելում եարտա
Ընդհ. գումար	4,863,258	238,665
Դերմանիա	62,056	10,736
Օսնեասան	43,406	16,394
Թուրքիա	409,430	132,394
Եգիպտոս	203,954	32,932
Մարոք	55,574	15,567
Պարսկաստան	43,110	14,688
Զին	433,628	4,145
Մ. Նահանգներ(*)	43,241	
Հնդկաստան	2,006,923	288,551

(Աւելորդ է ըսել թէ ասոնք միայն են գլխաւորներն են. եթէ ամէն Անգլիայէ ապրանք գնող երկիրներու անունները դնէինք հոս, ապահովաբար Արեւելքի ամբողջ մէկ սիւնակը պիտի լեցուէր։)

1901ի 11 ամիսներուն մէջ հետեւեալ մանածի քանակները արտածուած են հետեւեալ գլխաւոր երկիրներէ.

Ընդհ. գումար.—155,136,000 լիպրա, որ աւելի է նախորդ տարուանէն 9 միլիոն 499,000 լիպրա։

Ռուսիա	963,000	լիպրա
Շուէյտ-Նորվէկիա	3,693,000	»
Գերմանիա	21,991,000	»
Ռումանիա	5,636,000	»
Հոլանտա	24,202,000	»
Թուրքիա	16,024,000	»
Եգիպտոս	4,761,000	»
Զին	6,276,000	»
Ճապոն	6,980,000	»
Հնդկաստան	32,219,000	»

Բաւական հետաքրքրական է գիտնալ թէ վերջին գրեթէ կէս դարու ժամանակամիջոցին, ամերիկեան middling տեսակ բամպակին գիներն ի՛նչ տեսակ փոփոխումներ կրած են.—

Հետեւեալները իւրաքանչիւր նշանակուած տարւոյն գիներուն միջինները են

1864ին	27.68	բէնս
1866ին	15.78	»
1869ին	12 37	»
1872ին	10 85	»
1874ին	8.30	»
1876ին	6 56	»
1880ին	7.06	»
1883ին	5 83	»
1888ին	5.64	»
1890ին	6	»
1894ին	3 81	»
1896ին	4 34	»
1897ին	3.90	»
1898ին	3 31	»
1900ին	5.47	»
1901ին	4 75	»

Տարւոյն սկզբնաւորութիւնը կը գրանուէր ասկուին նախորդին բաշդ գիներուն ազդեցութեան տակ և ամերիկեան middlingն համար 5½ բ. գինը չափուար կը նկատուէր։ Նոյնպէս եղաւ 1900—1 եղանակին բերքին համար ըսած 9¾ միլիոն քանակի գուշակութիւնն ալ բաւական ազդեցութիւններ ունեցած էր հոս հոն։ Եւ տակոյն վերջերը երբ մատուցումներու քանակները սկսան յուսացուածէն աւելի ըլլալ՝ գազափարներն ալ սկսան փոխուիլ, մասնաւորաբար Նիւ Եորքի մէջ սա՛ հետեւանքով որ տրօքը թեկու 4 18/32 բ. մարքին, 4 9/16 բ. ապրիլին և 4 9/32 բ.ի մայիսի մէջ։ Օգոստոսի մէջ իրը հետեւանք նոր բերքին նկատմամբ լուրերու անորոշութեան և մատուցումի նուազման, հաւանականութեամբ տրօքը ելաւ մինչեւ 5 3/32 բ.ի, այդ ամսուան 30ին։

Նոր բերքին նկատմամբ կարծիքները և լուրերը վերջին ծայր հակասական եղան, մէկ կողմէ Միացեալ Նահանգաց պաշտօնական յայտարարութիւնները ըլլալով 9,674,000 հակ և միւս կողմէ Նիլլ եղբարք պ.ղ.ի՝ իրենց 11½ միլիոնի գուշակութեան վրայ։ Իրաց այս վիճակին մէջ հրապարակին ընդհանուր կարծիքը կողմնակից է 10.սէկս միլիոն բերքի և 4½ էն 4.սէկս բ.ի միջին գինի։ Ներկայ գի՝ ն է տրօքը 4 7/16 բ.։

Մանչէսթր ՊԱՑԸՐ

ԹԻՒԼ ՄԱՔԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵՐՕՄԻ ՊԱՋԱՐԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ԺԴ

ՄՏԱԾՈՒՄ ՄԸ ԳԱՆԿԻՆ ՄԷՋ

Ռօզ հառաչեց ու աչքերը խոնարհեցուց։ յետոյ մեղմաձայն ըսաւ.

—Ո՛րչափ դէշ ցրիր, զիս տյսպէս լքելով...Եթէ շար կին մը ըլլայի, վրէժս ուղէկ կը լուծէի... Բայց ես շար չեմ... Շատ լաւի ձեր լքումին վրայ, բայց կարելի չէ լաւով անցընել իր կեանքը...

—(83)—

—Ըսել է, տանիօք չէիք սիրեր զիս։

—Զէի սիրե՛ր մի։

—Ոչ, երկար տանէ։

Ժան չպատասխանեց սա Ռօզ շարունակեց իր խօսքը.

—Չէ՞ք կարծեր թէ անկարելի է ձեր ամուսնութիւնը քրոջս հետ։

—Ի՞նչու համար անկարելի է եղեր, ըսաւ Ժան լիրբ միամտութեամբ մը։

Ռօզ պահ մը շուարեցաւ այս պատասխանին վրայ, բայց իր պարզութիւնը գտնելով, ժպտելով ըսաւ.

—Այդ ամուսնութիւնը անկարելի է իմ պատճառաւս։

—Ըսել է դո՞ւք էք ընդդիմացողը։

—Օ՛հ, քիչ մըն ալ ծնողքս։

—Ձեր ծնողքը բանէ մը տեղեկութիւն չունին։

—Իմ ծնողքս գիտեն թէ այն մարդը որ զիս հրապուրեց, Ժան Ռիչիժան կը կոչուէր ու այն մարդը, որ կը սիրէ Ռիժին, Ժան Վալլորիէ կը կոչուի, և թէ այդ երկու անունները միեւնոյն անձը կը ներկայացնեն... Հիմա եղրակացութիւնը ձեզի կը ձգեմ։

—Այո՛, կացութիւնը տագնապալի է, ի՞նչպէս մէջէն ելլելու է։

—Պէտք է ձեր պարտականութիւնը կատարէք, իրաւ է որ միշտ հաճելի բան մը չէ իր պարտքը ի գործ դնել։

—Ո՞րն է այդ պարտականութիւնը։

—Պէտք չէ Ռիժիրի հետ ամուսնանաք, այլ ինծի հետ։

Ցեռոյ ծիծաղելով, ուելցուց.

—Իրաւ որ տալի կնահաճոյ Ժանը չէք մնացեր հիմա։

—Եթէ ձեզի հետ ամուսնանալու մտադիր ըլլայի, չառանց պէտք է ըրած ըլլայի այդ բանը։

—Հոյրս հիւանդ և տխուր է...մայրս հոս գալու կարողութիւն չունի... Ես յանձն առի անոնց կողմէ ըսելու թէ Ռիժինի հետ ձեր ամուսնութիւնը անկարելի է...

—Ռիժիին կարծիքը ի՞նչ է։

—Անիկա հնազանդ աղջիկ մըն է։

Ժան ուսերը ցնցելով, ըսաւ.

—Ռիժին կը սիրէ զիս, և դուք փորձառութեամբ գիտէք թէ աղջիկ մը որ կը սիրէ, ամէն բան կրնայ ընել... Եթէ իմ կինս չըլլայ...

—Աւարտեցէք ձեր խօսքը, Ժա՛ն։

—Ո՛չ...

—Ձեր սիրուհի՞ն պիտի ըլլայ։

—Կը սիրեմ զայն... Զէ՞ք հաւատար, ըսաւ Ժան, վայրագ ճիչ մը արձակելով։

—Այո՛, այո՛, պատասխանեց Ռօզ,

—Խելայեղօրէն կը սիրեմ զայն... այն ասածնաւ որ իր առջեւ կը դրդամ, ու երբ իր մօտ կը գտնուիմ, անհուն յարգանքով մը կ'ուզեմ սիրել զինքը... կը հասկնա՞ք, անհուն յարգանքով մը...

Ռօզ շատ լաւ կը հասկնար այդ խօսքերը։ Ժան ճմաչքա սիրով մը կը սիրէր և ասիկա պատիժ մըն էր թշուառականին համար։ Մանկամարդ աղջիկը խանդաղատալից ձայնով մը յարեց.

—Նաեւ հոս եկած եմ խնդրելու որ ես կեանքս քրոջս հետ ամուսնանալու ձեր ծրագրին։

—Ե՞ր՛ք, երբի՞ք։

—Լաւ գիտէք որ եթէ բան մը զրուցեմ Ռիժինի, ձեր ամուսնութեան ծրագիրը ի դերեւ կ'ելլէ...Եթէ քրոջս յայտնեմ թէ ձեր սիրուհին եղած եմ տանիօք, տիկա պիտի արհամարհէ ձեզ։

—Օ՛հ, այդ մասին ապահով եմ... Գիտեմ թէ բան չպիտի յայտնէք ձեր քրոջը։

—Ո՛չ, չպիտի ըսեմ, ըսաւ Ռօզ, ճիշ մը ընելով ինքզինքին վրայ։ Զպիտի կըրնամ այդ տհաճելի գաղտնիքը հաղորդելու քրոջս ունենալ... Բաւէրս մը առադրեցի ընել այդ բանը, բայց չկրցի...

(Շարունակելի)

պաղուկ անհամութիւններ՝ որոնց նմանները քիչ չէ՝ որ կը հրամցուին մեզի զանազան ապիներով մեր բաղաքական եղբայրներուն կողմէն այս կամ այն տեղ, բայց ի՞նչ ընել որ երբեմն նախանձի և մոլեկրօնութեան չար ոգին—որ կուգայ դէմդ կը ցցուի, հակառակ քու անկէ խոյս տալուդ և զոյ անտես ընել կը լռես, ուղելով բարեմտութեան քօղ մը ձգել վրան— կը սկսի պոչ խաղցնել քեզի ծաղրելի յամառութեամբ մը։

Հանդէսին համար պէտք եղած ծառը՝ որ առնուազն ութը ժամուան հեռաւորութենէ մը պիտի գար, ձմեռուան սառակութենէն չի կրնար ժամանակին հասնիլ։ լաւ կ'առնսի թէ ռուսական հիւպատոսարանը կը գտնուի հոս մը։ բարեբախտութիւն մը կը սեպենք և կը խնդրենք զայն հիւպատոսէն՝ որ կը յայտնէ թէ ծառը առնի օրը ճէնանեան վարժարանը տարուած ըլլալով՝ հարկ էր հոն դիմել և առնել, եթէ պէտք չունէին ալ եւս։ Ասիկա կը պատահի չարաշ օրը, ու երկուշաբթի, Մնդեան երկրորդ օրը, պիտի կատարուէր հանդէսը։ Ուստի, նոյն իրիկունն իսկ, երբ ճէնանեան վարժարանին ալ հանդէսը կը կատարուէր, կը խնդրենք վարժարանի տնուչ Արմենակ էֆ. Հայկազեանէն, մեզի յանձնել ծառը հեռաւոր օրը, ինչ որ կը խոստանայ։ Յաջորդ օրը, կիրակի, երբ մարդ կը զրկենք ծառը առնելու, ճէնանեան պատուելի կը դժկամակի և կորդ մը անհարկի առարկութիւններէ նաքը։ վեր ջապէս—ուզելով թերեւս գործնական դաս մը տալ իր անկեղծ բարեպաշտութենէն (?)— սա հանդիսաւոր յայտարարութիւնը կ'ընէ թէ՝ ինք՝ կիրակի օրով եթէ այդ ծառը մեզի յանձնէր իր ձեռքով, պատճառ եղած պիտի ըլլար սուրբ օրը պղծել տալու անոնց՝ որոնք անմիջապէս մէկդի նետելով իրենց ձեռքէն Ս. Գիրքն ու Աւետարանը՝ պիտի ելլէին ծառը զրդռելու (!)։ Հարկ չի կայ ըսելու թէ՝ պատուելիին՝ իր այդ խորունկ ասատուածսիրութեանը մէկ փայլուն ապացոյցը և ա՛յնչափ մը ալ խորունկ խղճահարութեան ու բարեպաշտական փափկանկատ մտածումներուն գլուխգործոցը համարուող այս խօսքին հանդէպ ա՛ի ի բերան մնացինք, հասկնալով վերջապէս թէ... որո՛ւ հետ է գործեցին։

Բայց կիրակին ապրժամած էր արդէն, մինչ մեր երկուղած պատուելին ասկաւին օրուան սրբապահութեան քարոզը կը կարդար մեզի ա՛յնքան պերճախօսօրէն։ Մենք պէտք էր մեր գիտունները տանէինք յաջորդ օրուան համար, ուստի դարձեալ դարի ծառ մը գտանք ու անով լմնցուցինք մեր գործը։ Անկէ ետքն էր որ, պատուելին երբ ա՛լ հասկցաւ թէ պարտը ելած էին իր ջանքերը անյաջողութեան մատնելու համար մեզ, միւսներ ալ ճղճղաբերութենէն դրդուած, մարդ կը զրկէր մեզի թէ կրնայինք առնել ծառը։ Պատասխան տուինք թէ պէտք չունէինք ա՛լ եւս։ Պատուելին չբարեհաճեցաւ իսկ պատուել մեր հաղորդը, հակառակ իրեն եղած մատնուոր հրաւէրին, ինչ որ ուրիշ ապացոյց մըն է իր բարի կամեցողութեան և համակիր զգացումներուն։ Ըսեմ նաեւ անցողակի թէ անցեալները, իրենց վարժարանին աշակերտներուն կողմէն սարքուած հանդէսի մը ներկայ գտնուելու առիթը ունենալով, աշակերտներուն ուղղած քանի մը քաջալերական խօսքերուս մէջ, երբ կ'ըսէի թէ այս դպրոցն ալ Գոնեայի Ազգ. վարժարանին հետ իբրեւ քոյր պէտք է նկատուիլ և քաջալերուիլ, քանի որ միեւնոյն կրթական նպատակին կը ձգտի, ինքը էր որ շնորհակալութեան բառերով կը հաստատէր իմ խօսքերս։ Պէ՞տք է ըսել հիմա թէ հեղինութիւններուն ամենէն ցուրտն էր ան, զոր ուղած էր նեղել, այն տեղ, մեր երեսին։ Ցաւալի է որ պատուելի Մելքոն Ճէնանեան օժտուած չէ բնաւ այն ազնիւ ոգիներով, որոնք կը յատկանշեն իր երէց եղբօր Յարութիւն էֆ. Ճէնանեանի նկարագիրը, ինքը որ ամէն օր սիրոյ, անկեղծութեան, ուղղամտութեան և ուրիշ չեմ գիտեր ի՞նչ տեսակ առաքինութիւններու պատգամները կ'որոտայ ամենուն։ Հ. ԵՒԵՄԱՆԵԱՆ

ՄԵՂՈՒԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Պոլիս, Պայազիտ, Զատրրնրլար Խարուսրնտա Սանրիճնճլի խան, թիւ 9։

Գիւղացիներու և ազարակատէրերու համար մեղուաբուծութիւնը խիստ շահաւոր է։ Երբ արտերու, ծառերու, ածուներու շուրջը փեթակներ դրուին, մեղուները ծաղիկներուն մօտենալով հիւթ կը քաղեն, որով թէ՛ բերքը և թէ մեղրը առատ կ'ըլլայ։ Մեղուներու քիչ մեղր տալուն պատճառը այն փեթակներն են, զորս կս չինեն փտած ծառերու կոճղերէն ու կողովներէն։ Բայց հիմա այդ հին ձեւ փեթակները ալ չեն գործածուիր. անոնց տեղ կ'անցնին նոր տեսակ փեթակներ, զորս ամէն մարդ կրնայ շինել իր ձեռքով. մանաւանդ որ անոնք առաջիններէն շատ աւելի մեղր կ'առնեն։ Այս նոր փեթակներուն շնորհիւ կարելի կ'ըլլայ շուտով մը հասկնալ մեղուներուն վիճակը և հիւանդութիւնները և ըստ այնմ դարման տանիլ։ Վերջապէս այս փեթակները բազմաթիւ առաւելութիւններ կը ներկայացընեն, զորս երկար պիտի ըլլար հոս առաջ բերել։ Մեղուաբուծութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ գործիքներ կը ծախուին, Պոլիս, Պայազիտ, Սանրիճնճլի խան, թիւ 9։

790 4—5

Քաղաքական Լուրեր

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թայմզ Բէյճինի թղթակցին Տոքդ. Մորիսընին սպաւորութիւնը։—Լաւատեսութիւն։

Թայմզ Բէյճինի իր թղթակցէն Տոքդ. Մորիսընէն ստացած է ընդարձակ հեռագիր մը՝ որուն գլխաւոր մասերն են հետեւեալները։

«Զինու հարաւային կողմը մէկ քանի ամսուան ուղեւորութենէ մը եաքը, երբ Բէյճին դարձայ, տեսայ թէ Բէյճինի կացութիւնը խիստ շատ քաջալերական է՝ հսկողութիւնը Զինացիներուն ձեռքը անցած ըլլալէն ի վեր։ Բարեկարգութիւնը ու անդորրութիւնը հաստատուած են հոն, ուր նախապէս չիմացուիր և անկարգութիւն կը տիրէր։ Եւան-Շի Բայ, փոխարքայ անուանուելէն ի վեր, իր բոլոր գործերուն մէջ վճռական և կորովի ընթացքի մը կը հետեւի՝ արժանի այն համբաւին թէ երկար տարիներէ ի վեր Զինուն ունեցած փոխարքաներէն ամէնէն զօրաւորն է։ Անոր զինուորները, եւրոպական դրութեամբ մարզուած, լաւ կարգապահութիւն մը ունին։ Բ-բեսխրութեամբ կը վարուին ամէնուն հետ և կատարեալ բարեկիրթութիւն կը պահեն։ Փոխարքային հետ գործերը այնքան ճշդապահութեամբ կը կատարուին զոր մինչեւ հիմա տեսնելու վարժուած չէինք։ Քաղաքը Պոքսըներու շարժումէն առաջ եղած ժամանակէն աւելի բազմամարդ է հիմա և առեւտրական ոգեւորութիւն մը կը տիրէ։ Միւս կողմէ ամբոխին բարեացակամ ու պատեհատու ընթացքը, նոյն իսկ եթէ երկիւղի արդիւնք եղած ըլլայ, ան ցեղին փոքրաւորութիւններէն եաքը հաճելի փոփոխութիւն մըն է։ Օտար դեսպանները գոհ են չինական իշխանութեանց կողմէ ցոյց արուած բարեկամական ուսումնասիրութիւններէն։ Եաեւ արքունիքին ու փոխարքաներուն հետ կատարուած բանակցութիւնները յատկանշող բարեացակամութենէն։ Մխիթարիչներն առաջուընէ չառ ունէի նպաստաւոր կը գուշակեն ապագան։ Կառավարութիւնը անմիջական միջոցներ ձեռք առաւ պելճիքայի երկու երէցներու և քանի մը բնիկ քրիստոնեաներու սպանութեանը մասին այն տեղերը, ուր կը տիրէ տակաւին Թունկ-Ֆու Սիանկիա Թուան իշխանի յոսի ազդեցութիւնը։ Իսկոյն խիստ հրամանագիրներ հրատարակուեցան, արամադրելով բրոթեստանտներուն պահանջած պատիժները։ Դեռ վերջերս գաւառային իշխանութեանց կողմէ չգեղ յուզարկաւորութիւններ կատարուեցան Թունկ-Զէնի մէջ սպաննուած քրիստոնեաներուն համար։ Նահանգին ընդհանուր հրամանատարը, հոգաբ հիդ հարիւր զինուորներ և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ներկայ գտնուեցան։ Այդ պարագան սիրտ տուաւ ու վստահութիւն ներշնչեց գաւառներու բոլոր քրիստոնեաներուն։ Բէյճինի նախկին կանսակալ նշանաւոր Հանայ-Նինկի և ուրիշ պաշտօնատարներու կրած օրինակելի պատիժը, որոնք վերջին դէպքերուն մէջ մեղսակցութիւն ունէին, կատարեալ գոհացում տուաւ։ Անգլիոյ դեսպանը պահանջած էր այդ պատիժը։ Նոյն իսկ ան նուազ հանոյ պատասխանութիւնը, որով Բանքոնի բնիկ մաքսատուները Զինու դանձին իրաւասութենէն անջատուելով, ծովային մաքսատնց հսկողութեանը են թարկուեցան, կատարեալ վայելչութեամբ տեղի ունեցաւ։ Վերջին չարաքները հրատարակուած հրամանագիրները ամէն կերպով մեծ յոյսեր կը ներշնչեն։ Բնականաբար դեռ խօսքերուն պիտի յաջորդեն գործերը, բայց անկարելի է այդ փոփոխութիւնը դիտել առանց քիչ մը լաւատես ըլլալու։ Փոխարքան տակաւին Բէյճին կը բնակի, մեռն դի Թիէն Զինի մէջ անոր պաշտօնարանը նոյն քաղաքին առժամեայ կառավարութեան ձեռքը կը գտնուի։ Զինական իշխանութիւնները մեծ եռանդով կը պահանջեն որ Թիէն Զինի մէջ չինական վարչութիւնը հաստատուի և Բէյճինէն Թիէն Զին ու Շեն-Հայ-Գուան առնող երկաթուղի Զինացիներուն յանձնուի։ Անկողմնակալ կարծիքները հոս իրաւունք կու տան Զինացիներուն։ Բրոթեստանտներու մէջ չկայ արամադրութիւն մը, որով օտարները կարենան վար դնել Թիէն Զինը։ Զինացիները կը յուսան թէ Թիէն-Զինի մէջ օտար հսկողութիւնը եթէ դադրի և երկաթուղին եթէ չինական վարչութեան յանձնուի, կարելի է որ Ռուսիա ալ եաեւ Նիու Զուանկի երկաթուղին և քաշուի Նիու-Զուանկէն։ Օտար դեսպանները սկզբունքով համաձայնած են իրականացնելու Զինացիներուն բաղձանքները, բայց կոշտադրութեան մը մասնամասնութիւնները տակաւին որոշուած չեն։ Հիմակուան ամէնէն զօրաւոր պաշտօնատարն է Նինկ Լու, որուն զօրութիւնը աւելի չտարած է՝ իր ազիկը կայսեր եղբօրը հետ հնչանելով։ Ցաւալի է այն կողմնակալութիւնը, որով ազիկի գրողները կը յարձակին այդ զուարտնձին վրայ, պատրուակելով որ Պոքսերներու պետերէն մէկը եղած է։ Տարակոյս չկայ թէ կասկածելի է. բայց եթէ յանցաւոր է, Զինի իշխանն ալ յանցաւոր է։ Անոր անունը չկայ բրոթեստանտի մէջ և անոր դէմ կարելի չէ եղած հաստատուն ամբաստանութիւն մը ընել։ Նունկ Լուի դէմ առաջ տարուած քաղաքականութիւնը Ռուսիոյ թեւերուն մէջ նեղեց զայն, Ռուսիա կը ջանայ համոզել զայն թէ Ռուսիոյ միջամտութեամբը միայն իր կեանքը ազատուած է այն միջոցին, երբ Անգլիացիները մեծաձայն կը պահանջէին որ ամբաստանութեան ենթարկուի։ Օտարներու բարեկամ փոխարքաները՝ Լիհունն են և Եուան Շե Բայ այժ կուսան Եունկ։ Լուի եկ'ըսեն թէ Բէյճինի պաշտպան ասեն ազատուած օտարականները իրենց կեանքը անոր կը պարտին։ Զինացիները կ'ըսեն թէ դեսպանաց պաշտպանին տեսեն Եունկ Լու վար դրեր է թնդանօթները, որպէս զի նոր տեսակ թնդանօթները կարելի չըլլայ գործածել դեսպանաց դէմ։ Մանչուրիոյ պայմանագրութեան մասին կացութիւնը անփոփոխ է։ Զինացիները, Լի Հունկ Զանկի մեռնելէն ի վեր, աւելի ուղիղ ընթացքի մը կը հետեւին, և կը յայտարարեն թէ պիտի չընդունին այն տեսակ պայմանագրութիւն մը որ կրնայ ակարացնել Զինու վեհապետական իրաւունքը և կամ վնասել՝ միւս տէրութեանց հետ կնքուած դաշնագրութիւններով ճանչցուած իրաւունքներուն։ Օտար դեսպանները կը խորհրդակցին Զինու կողմէ վճարուելիք հատուցումին բաժնման խնդրոյն վրայ։ Ինչպէս յայտնի է, հատուցման ընդհանուր գումարը 460 միլիոն թէյլի։ Տէրութիւնները կ'առաջարկեն իրենց բաժիններուն համար զեղչ մը՝ ընդհ. գումարը 450 միլիոն թէյլի իջեցնելու հաշուով։ Անգլիոյ որ հատուցման խնդրին բանակցութեանց միջոցին չափաւորութեամբ վարուեցաւ, չի կրնար հաւանիլ այդ զեղչին։ Իր կորուստներուն համար ըրած պահանջումները զեղչեց խլմամօրէն։ անհատներու պահանջումները հրապարակաւ քննել ալ աւելի անգլիական յանձնաժողովին կողմէ։ Շահեկան է Անգլիոյ այդ ընթացքը բաղդատել Ֆրանսայի ու Գերմանիոյի ընթացքին հետ, որոնք 110 միլիոնէ աւելի գիներու ուրուանդան և շահագործուելիք դաշտերուն համար 115 միլիոն ֆր.ի վնասի հատուցում կը պահանջեն, մինչեւ երկաթուղիի այդ գիները Զինացիներու կողմէ չինուած են չինական դրամագլուխներով։ Զին տակաւին որոշ տեղեկութիւն մը չունի օտար երկիրներու մէջ դեսպաններուն կարեւորութիւնը վերաբերեալ։ Լեհատեղի չինական նոր դեսպանը արժէքը չունեցող մարդ մըն է, պարկեշտ ու յարգելի պաշտօնեայ մը, որ ոչ ոչ դեսպանութիւն ունի և ոչ որ և է դերբ։ Ո՛չ ունկնդրութիւն մը վայելած է և ոչ ալ կարեւոր պաշտօն մը վարած։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Վասիկան եւ Ֆրանսիական հանրաձայնութիւնը։— Ամնեսթիոյ խնդիրը Իտալիոյ նորածին իշխանուհին։—Բրիսբիի բուղերը։

Պրիւսէլի թերթի մը թղթակիցը հեռագրելը կը գրէ իր լրագրին։—«Կ'երեւայ թէ չատ ամազարանօք գործեցաւ և պետական մարդերը յանկարծակիի գալով տեսան թէ իրենց բաղձանքները իրականութիւններ կարծած էին. անկէ ի վեր անոնց եռանդը պաղեցաւ։ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրիսիքի սիրալիր նամակ մը ղրկեց Գերմանիոյ նախարարապետ Գոն Պիւլոյ կոմսին։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ ալ հերքեց իրեն վերագրուած յայտարարութիւնները՝ միջազգային խնդիրներու վերաբերեալ քաղաքականութեան նկատմամբ։ Այս համամտութիւնը, յայտարարելու համար թէ վերջնական համաձայնութիւն մը չկայ։ Հետաքրքրական է։ Կ'ըսուի թէ Վասիկանի մէջ մանաւանդ անակնկալը խիստ բուռն եղած է։ Երբ Պ. Բրինքիի Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ խօսեցաւ Ֆրանսայի և Իտալիոյ համաձայնութեան վրայ, Վասիկանի արտաքին գործոց պաշտօնարանը հեռագիր է Բարիզի պապական նունցիատուրան։ Նոյն իսկ Պապը զոնեզան հարցումներ ըրեր է նոյն նունցիատուրան։ Վերջապէս Վասիկանի մէջ սա եզրակացութեան յանգեր են թէ Ֆրանսայի հանրաձայնութիւնը լրագիրներուն ըսածին պէս չէ իրականին մէջ։ Դիտելի է թէ միջազգային կարգմը խնդիրներու մէջ Ռուսիոյ ազդեցութիւնը աւելի տակաւին գերակշիռ ըլլալով, այդ պարագան ճախողուած մը պիտի ըլլար Վասիկանի, որ արդէն չահ մը չունի Ֆրանսայի ու Իտալիոյ սերտ միութենէն։ Միւսնի լրագրի մը ըսածին նայելով, Բարիզի պապական նունցիատուրան Լորենցելլի տեղեկութիւն տուեր է Վասիկանի թէ Ֆրանսան ու Իտալիան նախարարները իրենց Խորհրդարաններուն համար խօսած են՝ առանց նկատողութեան առնելու դիւանագիտութիւնը։

—«Ամնեսթիոյի օրէնքը հաստատելու խնդիրը տակաւին կը զբաղեցնէ կղերականները։ Կարդինալներ ու արքեպիսկոպոսներ կը հակառակին։ Թրիպունա կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը քաղաքային օրէնքին մէջ պիտի նշանակէ հարգութեան մասին քննութիւն կատարելու իրաւունքը։

—«Իտալիոյ Թագաւորը ու Թագուհին ինքնաշարժ կառքով պտոյտներ կը կատարեն։ մօտերս Միրէնցնս պիտի երթան։ Էլէնա Թագուհին յայտարարած է թէ Իտալիոյ բոլոր քաղաքները պատրաստ պիտի ընէ։ Նորածին Սիլանա իշխանուհին լուսանկարները առնուեցան։ հօրը պէս լայն ճակատ մը ունի և մօրը պէս գէղեցիկ աչքեր։ Ամէն օր դուրս կը հանուի, վասն զի Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը կ'ուզէ որ միշտ մաքուր օդ ծծէ իր ազիկը։

—«Բրիսբիի Թուղթերուն խնդիրը կ'երեւայ թէ Իտալիայէն աւելի օտար երկիրներու մէջ հետաքրքրութիւն կը պատճառէ։ Ի՞նչ պիտի դուրս գայ այդ Թուղթերու դէմէն. մինչ այն պարագան թէ Բրիսբի պատասխանատու չէ Հոպէլիսառնի պատերազմին ճախողուածին համար. հաւանական չէ. այդ Թուղթերը արդեօք պիտի հրատարակուին։ Բրիսբիի առնելիքներուն գործին պիտի դայ անոր յիշատակներու շահագործումը. աղջիկը՝ Լենկուսկլոսա իշխանուհին ալ նոյն պատմագրութիւնը ունի, բայց կ'ըսուի թէ Ֆրանսա պիտի վաստակի թէ իր և Իտալիոյ միջեւ եղած անհամաձայնութիւնները հրապարակուին։ Կարծեցեալ թէ իր և Իտալիոյ միջեւ ան. Թուղթերը հրապարակուին։ Ինչպէս կ'ուզէ որ գաղտնի մնան Պիէմոնթի հետ կատարուած թղթակցութիւնները և թէ Իտալիա փափաքող չէ որ քաղաքականութեան գաղտնիքները մերթամասնութեամբ երեւան հանուին։ Իտալիոյ կառավարութիւնը միջամտած ըլլալով՝ չի յուսացուիր որ Բրիսբիի Թուղթերը երեւան հանուին։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Հարցապնդումներ։ — Նախարարութեան պատասխանները։—Հարաւային Աֆրիկէ։—Աճեղանիստաեն։

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ երեսփոխան մը հարցուց թէ սովորութիւն կա՞յ Բարեյոյսի մէջ բռնելու գերման պաշտօնական այն նամակները, որոնք հարաւային արեւմտեան Ափրիկէի գերման տարածքները կը ղրկուին։ Նաեւ թէ գերման կառավարութիւնը այդ մասին դիտողութիւն ըրա՞ծ է։ Արտաքին գործոց խորհրդականը պատասխանեց թէ որքան որ նախարարութիւնը գիտէ, Բարեյոյսի մէջ այդ տեսակ սովորութիւն մը չկայ և թէ գերման կառավարութիւնը այդ մասին որ և է դիտողութիւն չէ ըրած։ Պատասխանատու կան նախարար Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ քանի մը կառավարութիւններ երբեմն, արտաքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ, և յանախ գրաւոր կերպով, դիտողութիւններ ըրած են իրենց այն հպատակներուն համար որոնք պատերազմի դերի իյնած են, պահանջելով որ անոնք ազատ արձակուին խոստման վրայ։ Նախարարը յարեց թէ պատերազմական բոլոր գերիները միեւնոյն վիճակին կ'ենթարկուին, առանց ազգի խտրութեան։ Հեղինակաւոր նախարար Լորտ Համիլթն, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Աֆղանիստանի էմիրը բարձրագոյն պատասխանատուութենէն ազատ է Հնդկաստանի փոխարքային թէ իր հօրը քաղաքականութեանը պիտի հետեւի և թէ անոր բարեկամութիւն բարեկամը պիտի ըլլայ։ Էմիրը յարեր է թէ իմացած է որ Անգլիոյ կառավարութիւնը կ'ուզէ իր բարեկամը ըլլալ և կը փափաքի ունի ամրապնդել երկու կառավարութիւնները միացնող բարեկամական կապերը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Արտոմին զօրոց ելմտացոցը։— Միսիոնարութիւնները։— Ելմտացոյցի յանձնաժողովին առաջարկութիւնը։— Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը։

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովը, անցեալ հինգշաբթի, ուսարեալ արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին քննարկութիւնը։ Ասոր մէկ մասը միայն բուռն վիճաբանութեան մը պատճառ եղաւ՝ այսինքն Եւրոպայի ու Մայրագոյն Արեւելքի մէջի կրօնական հաստատութեանց վերաբերեալ վարկերը։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովը կը պահանջէր այդ վարկը 850,000էն 100,000 ֆր.ի զեղչել։ Կը հաւանէր Եւրոպայի մէջ գտնուած հաստատութեանց վարկին, բայց Մայրագոյն Արեւելքինները կը ջնջէր։ Ընկերվարականներու երեսփոխան Պ. Տէժոնթ պահանջեց որ այդ վարկերը բոլորովին ջնջուին։ Պ. Ռէպէրթի հակառակը պնդեց և ըսաւ.— «Զինք կրնար թողուլ մեր կրօնական պաշտպանութիւնը ո՛չ Եւրոպայի և ո՛չ ալ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ, առանց մեծապէս վնասելու մեր շահերուն. նաեւ կարծեցնել պիտի տայ ժողովուրդներուն թէ Ֆրանսան ալ եւս այն Ֆրանսան չէ և թէ կը լքանենք ազգայնութեանց քաղաքականութիւնը՝ որուն յարած ենք մանաւանդ անոր համար որ այնքան զգուշութիւններու պատճառ եղած է մեզի։ Զինու մէջ Ֆրանսա, իր միսիոնարներուն շնորհիւ, կը բռնէ այն մեծ ճամբան, ուր կէ քաղաքակրթութիւնը մաս Մայրագոյն Արեւելք։ Այն օրը երբ լքանենք մեր կրօնական պաշտպանութիւնը, Ֆրանսայի դերը պիտի պարտցնենք։» Ելմտացոյցի յանձնաժողովին տեղեկագրին յայտարարութենէն եաքը, որով պնդեց վարկերու զեղչին վրայ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ խօսք առաւ պաշտպանելու այդ վարկը։ Կոչեցաւ ըրաւ Երեսփ. Ժողովին զգուշութիւններուն և ըսաւ թէ այդ նպատակին բուն իսկ նպատակն է օգնել Ֆրանսական լեզուին տարածմանը, վասն զի, յարեց Պ. Տէլքասէ, այն որ Ֆրանսերէն կը խօսի. Ֆրանսերէն խորհելէ հեռու չէ։ Վարժարանական գործն ալ զարգացած է վասնզի աշակերտներուն թիւը 50,000էն 90,000ի բարձրացած է։ Պ. Տէլքասէ յարեց.—«Մինչ այդ գործը ջնջելէ կ'ուզուի։ Կը պահանջուի որ աշխարհականներու յանձնուի. սխալ կարծիք է։ Արդէն աշխարհական հինգ վարժարաններու իւրաքանչիւր աշակերտին 32 ֆր. կու տանք և ուրիշներու ալ 8ական ֆր.։ Աշխարհականներուն գործը ծաւալելու համար այդ 850,000 ֆր.ի վարկը պէտք է երկուքուկէս միլիոնի բարձրացընել առանց հաշուելու չէնքերու կառուցումը եւն.։ Ելմտացոյցի յանձնաժողովին առաջարկութիւններ եթէ ընդունուին, Ֆրանսայի հակառակորդները խիստ գոհ պիտի մնան և պիտի կրնան մեր տեղը բռնել։ Ժողովը 203ի դէմ 312 ձայնով մերժեց վարկը ամբողջութեամբ։

ԲԷՐԻՆԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ

Օտար դեսպաններուն ունկնդրութիւնը։— Զինու կայսեր կողմէ տրուած պատասխանները։—Մանչու լեզուին գործածութիւնը։

Զինու կայսեր կողմէ օտար պէտքութեանց դեսպաններուն արուած ունկնդրութիւնը մեզի ունեցաւ հաշուեցաւ բարձրագոյն կոնակներուն համաձայն։ Արքունիքին ու դեսպաններուն ուղղակի յարաբերութիւնները ընդհատուած էին երկու տարի ի վեր. վերջին ունկնդրութիւնը 1900ի տարեգլխին տեղի ունեցած էր։ Դեսպանները կը գանուէին գահի սրահի գաւիթին մէջ, ուր թէյ կը հրամցուէր։ իրենց կարգին սպասելով որպէսզի կայսեր ներկայանան, ընկերակցութեամբ Զինու արտաքին գործոց նախարարութեան անդամներուն։ Դեսպաններու յանձնարարագիրներն ի պատասխան Զինի իշխանը գրաւորապէս։ Գերմանական դեսպանին ուղղուած խօսքերուն մէջ ըսուած էր թէ ոչ ոք կրնար կանխատեսել Պոքսն Ֆոն Գիթէլէքի մահը և ո՛չ ալ անկէ յետոյ պատահած դէպքերը։ Զինու կայսրը յետոյ իր գոհունակութիւնը կը յայտնէր, տեսնելով որ Գերմանիոյ կայսեր բարկութիւնը հանդարտած էր, քանի որ նոր դեսպան մը ղրկած էր Բէյճին, ի նշան բարեցակամութեան։ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի դեսպաններուն արուած պատասխաններուն մէջ ըսուած էր թէ կայսրը բնաւ չէր կասկածեր թէ բանակցութիւնները կատարեալ անկեղծութեամբ կատարուած չըլլան ի մասին Մանչուրիոյ, Ռուսիոյ կողմէ, և տեւաբական գործերուն նկատմամբ։ Ֆրանսայի կողմէ։ Կայսրը նաեւ ցաւ յայտնած է վերջերս սպանուած երեք միսիոնարներու մասին։ Առաջին անգամ ըլլալով, ունկնդրութեան, միջոցին Մանչու լեզուն գործածուեցաւ փոխանակ Զինէրէնի, ինչ որ պատահած չէր բնաւ, օտար դեսպաններու ունկնդրութեան առեն։ Այժէն անոնք որ Զինու կայսրը մօտէն տեսան, կ'ըսեն թէ տակաւ կ'երեւար։ Ունկնդրութեան արարողութիւնը չատ տչքառաւ կերպով տեղի ունեցաւ։ Գահի սրահին մէջ կը գտնուէին երեսուն չինացի իշխաններ ու պատուականներ։ Կայսեր քով կեցած էին Լի և Զինկ իշխանները ու իր եղբայրներէն չորսը։ Եունկ Լու բացակայ էր իր կնոջ ու զաւակին մահուան պատճառով։

ԷԼԻԶԱՊԷԹ ԱՐՇԻԴՔՍՈՒՀԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հարսանեկան հանդէսը։— Ժողէֆ մասուռին մէջ։—Հացկերոյթ։— Մեկնում նորապսակ ամնլին։

Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր Թոռան Էլիզապէթ-Մարի արշիդքսուհին ամուսնութիւնը Օթթօ Վիլհելմոս իշխանին հետ տեղի ունեցաւ Ժողէֆ մասուռին մէջի որ Հոֆպուրկի պալատն մէջ կը գտնուի և Մարի-Թէրէզի կողմէ շինուած է։ Այս մասուռը, ուր մինչեւ հիմա որ և է ամուսնութիւն չէր կատարուած, դիտմամբ ընտրուած էր, որպէսզի հարսանիքը զուտ ընտանեկան ու մասերմական հանգամանք ունենայ։ Ժամը տասնին, կայսրը ընկերակցութեամբ իր երկու թիկնապահներուն՝ կամ Բաարի և մարքիզ Կոզանիի, մասուռ մտաւ, որ չքեղապէս զարդարուած էր գրգռերով ու ծաղիկներով։ Հարսին ու փեսին քով արդէն իսկ խմբուած էին Հապսպուրգի տան և Վիտելսբախ գերդասանին անդամները։ Խրտնին վերեւ կը նշմարուէր Բանքի կողմէ նկարուած պրշակ մը, զոր նուէր ընդունած էին Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը ու Էլիզապէթ կայսրուհին, իրենց արծաթեայ ամուսնութեան առթիւ, 1879ին։ Այս նկարը կը ներկայացնէ Ցնսսա մանուկը ամպերուն մէջ, նաև կայսերազուն իշխանութենէն հանգուցեալ գահաժառանգ Ռուտոլֆ արշիդուքսը, Ժիզէլա արշիդքսուհին և Էլիզաբէթ իշխանը և ուրիշներ։ Հարսանեկան արարողութեան միջոցին, Էլիզապէթ Մարի արշիդքսուհին իր աջին առաջեւ ունեցաւ իր ողբացեալ հօր պատկերը, զոր հարիւր ճանչցած էր։ Արքունիքի եպիսկոպոս Պ. Մայէր, ամուսնական փոխադարձ պարտաւորութեանց մասին քանի մը խօսք ուղղեց հարսին ու փեսին։ Յետոյ օրինական հարցումները ըրաւ։ մասանինները փոխանակել տուաւ և պսակի արարողութիւնը կատարեց։ Ապա հալիսկոպոսը ծերունի տարեկանին առաջեւ, որուն օրինակին հետեւեցան բոլոր ներկայները։ Յետոյ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը ընդունեց այցելութիւնը նորապսակ ամուլին, որ իրենց շնորհակալութիւնները յայտնելու եկած էին։ Ամուսնական արարողութեանց աւարտումէն եաքը, ընտանեկան հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Յետոյ նորապսակ ամուլը, ճամբորդութեան արդուզարդով կայսրեան ուղեւորեցաւ, ընկերակցութեամբ մարկ ազգականներու։ Կայսրանին մէջ կայսրը սիրալիր կերպով ողջագուրեց իր Թոռնուհին, որ իր ամուսնին հետ մասնաւոր կառախումբ մը նստեցաւ, Սթիրիա երթալու համար, ուր կը գտնուի Վինարիկրոց ընտանիքին դղեակը։

ՔՈՒՊԱ

Երկաթուղիի սակագիներու զեղչումը.— Ընկերութեանց բողոքը։ — Պաշտօնական կարգադրութիւններ։

Քուպայի կուսակալը հրամայեր է մեծ զեղչ մը ընել երկաթուղիով փոխադրուած լաքարեղէններու և չաքարի պարկերուն սակագինին վրայ։ Այս անօրինութիւնը մեծ ուրախութիւն պատճառեր է լաքարի գործատեարներուն և չէրեթութեան մատներ է երկաթուղիի բաժնեթերերը։ Բաժնեթերերը ահագին անկում մը կրեր են իսկոյն, որով ընկերութեանց կողմէ դիմում եղած է դատարանները, որպէսզի համար թէ իշխանութիւն մը։ Ցաւալի իսկ զինուորական, իրաւունք ունի Ընկերութեան մը գործերուն միջամտելու։

—Կուսակալը պաշտօնակ ըներ է Հավանայի քաղաքապետ Պ. Միկէլը։ քանը Թաղապետական խորհրդականներէն քանի մը հոգի՝ որոնք ի վայր ինչ յանձնաժողով մը կազմուած է քննելու համար հրաժարեցուցած քաղաքապետին վերագրուած տարբերները։ Հավանայի Թաղապետութեան խորհրդականներէն մէկն ալ պաշտօնակ եղաւ, անկարողութեան պատճառաւ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Մանսպրդի ու Գոսովայի նահանգներուն քաղաքային քանի մը անուանուեցաւ Բրէվիզայի նախորդ կառավարիչ Հասան Վէֆիգ էֆ.։

—Էլգոֆի նախարարութեան խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Ալի Բիզա էֆ.։

ԲԷՐԻՆԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Օտար դեսպաններուն ունկնդրութիւնը։— Զինու կայսեր կողմէ տրուած պատասխանները։—Մանչու լեզուին գործածութիւնը։

Զինու կայսեր կողմէ օտար պէտքութեանց դեսպաններուն արուած ունկնդրութիւնը մեզի ունեցաւ հաշուեցաւ բարձրագոյն կոնակներուն համաձայն։ Արքունիքին ու դեսպաններուն ուղղակի յարաբերութիւնները ընդհատուած էին երկու տարի ի վեր. վերջին ունկնդրութիւնը 1900ի տարեգլխին մեզի ունեցած էր։ Դեսպանները կը գտնուէին գահի սրահի գաւիթին մէջ, ուր թէյ կը հրամցուէր։ իրենց կարգին սպասելով որպէսզի կայսեր ներկայանան, ընկերակցութեամբ Զինու արտաքին գործոց նախարարութեան անդամներուն։ Դեսպաններու յանձնարարագիրներն ի պատասխան Զինի իշխանը գրաւորապէս։ Գերմանական դեսպանին ուղղուած խօսքերուն մէջ ըսուած էր թէ ոչ ոք կրնար կանխատեսել Պոքսն Ֆոն Գիթէլէքի մահը և ո՛չ ալ անկէ

ՀԵՂԵՐԻՆ Ռուսերեն Ռոմանսների Գրադարանի Հրատարակությունները

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ առաջին։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երկրորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երրորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ չորրորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հինգերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ վեցերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ յոթերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ ութերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ իններորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասներորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնմեկերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասներկուերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասներեքերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնչորսերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնհինգերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնվեցերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնյոթերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնութերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ տասնիններորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսաներորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսանմեկերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսաներկուերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսանչորսերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսանհինգերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսանվեցերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսանյոթերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսանութերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քսաներեսներորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսուներորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսուներկուերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսունչորսերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսունհինգերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսունվեցերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսունյոթերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսունութերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ երեսունիններորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասներորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասնմեկերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասներկուերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասունչորսերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասունհինգերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասունվեցերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասունյոթերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասունութերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ քառասունիններորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսներորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունմեկերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունկերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունչորսերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունհինգերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունվեցերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունյոթերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունութերորդ։ Գին 1 ռուբլի։

Ռ. Ռուբինշտեյնի Ռոմանսներ։ Գրքույկ հիսունիններ

ՄՈՒՇՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուշուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

«ՀԱՄԻՏԻՏԷ» ՖԷՍԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանին բարձր շնորհաց համաձայն Ֆէրիգիւղի մէջ մեր հաստատած «Համիտիէ» Փէսերու գործարանին արտադրութիւնները իրենց նրբութեամբ եւ ամրութեամբ այժմ կարող են մրցիլ եւրոպական արտադրութիւններուն դէմ։ Ասկէ զատ իրենց խիստ ժամանութեամբը մեր արտադրած Փէսերը կը գոհացնեն մեր ժողովուրդը, որ կը վախքի տեղական արտադրութիւնները քաջալերել։ Մեր բուն նպատակն է երկրին պէտքերը նոյնիսկ մեր արտադրութիւններով գոհացնել, եւ մրցելով եւրոպական արտադրութեանց հետ քաջալերել տեղական ճարտարարուեստը։ Պատիւ կը հայթայթենք յայտարարել նաեւ թէ մեր Փէսի արտադրութեանց հասոյթին հարիւրին 2ը Հիճազի երկաթուղոյ գծին շինութեան յատկացուցած են։ Նոյնպէս Համազգային Անկլանոցին 450 եւ Պրուսայի Համիտիէ արուեստից վարժարանին 150 Փէս նուիրած ենք ծանրոց միտեղ։ Սոր Փէսերը աւելորդ են եւ քրտինքէն չեն թաշասուիր եւ կղապաքուելու ալ պէտք չունին։ Կը յանձնարարուի թրջած Փէսերը չորցնելու համար կրակի շրջանել։

Մեր Փէսերը առանց ծոպի կը ծախուին վերոյիշեալ գնով։

Գիներն են՝ մէջը բիպերով խիստ տոկուն Փէսեր 5 ղրշ. մէջը խարրով շերքապատ ած 8 ղրշ., մէջէն սէջ Փէսով 10 ղրշ., մէջը սնդուսով պատուած 13 ղրշ.։ Սանցմէ զատ ուզուած ձեւով Փէսեր կը շինուին գործաւորներս մէջ յանձնարարութեամբ։

Կը ծախուի,—Գալատայ կողմը Համիտիյէ Ճատտէսի Քիւչիւք Իսմայիլ փաշա խանին տակ թիւ 17, Տրէնքէր Արաբ թիւ 71 եւ Ագսէրայ Եէնի Թուլումպա գողոց թիւ 101 վաճառատուները, Շրլի Սման պէյի որձարանին մօտ մեր գործատան մէջ, Պէշիքթաշ Քէլիէ-Էրիկի բաղնիքին կից թիւ 55 եւ Սկիւտար Մեծ-շուկայի մէջ թիւ 44 վաճառատները։

788 5—52

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆԴՈՆ

Ընկերութեան գրամագլուխ 31 դեկ. 1898ի

162, 924, 140 ֆունտ

Ցարկան կեանքեր, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ի

29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսատեւ, թոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բօլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆունտի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԷՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գալաթա, Մէյմանճըք փողոց, Ալուլէմի խան։

Մի՛ոնորդներուն լաւ վարձատրութիւն տրուի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէքիի խան։

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յոգնացաւը, ճմլում, վերք եւն։ Անոնցմէ դեղ այտուցներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՏԱՑԻ ԿԱՐԴԸ, ԾԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց դիմին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակախաղերուց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկայի արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ Տիեզերաճանչակ նամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂՄԵՐԻՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով օիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներու և դեղագործներուն քով։ 387

ԳԱՐԱՃԻԿԵՐ ՍԱՆՃԼԻԱՐԸ

ԼԵՍԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճլիարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ դար, ոչ մէկ խոստում այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը ցաւերուն սաստկութենէն ոչ կրնայ նստիլ, ոչ ալ՝ անկողնէն մէջ հանգիստ ընել, շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պաղ քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատերը, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ տմանէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան զոր կը բուժին հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըզդ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւններ, ասկիա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ դարու Քիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէղիքի Լիւօս և Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ՖԻՆԱՐԴ CUNARD

ՀԱՅԵՐԻ ԹԻՒՆ ՀՈԳԵՆԱՒԱՐՆ

Կ'ելնէ ամէն երեք ամիսը մէկ անգամ Լիվերպուլ

Ճանապարհի գին՝

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Խիւերնիա	13900	Սիլվանիա	550
Սարոնիա	13900	Փանիսնիա	484
Լուքանիա	12952	Վէրլա	3335
Փամրանիա	12950	Բալտիկ	2948
Սուլթանիա	8345	Թրիքիա	258
Լամբարդիա	8123	Սիբերիա	395
Ֆինլանդիա	8120	Սամարիա	255
Մէքսիկա	7893	Ալէքսոս	219
Ֆրանսիա	7280	Էթիոպիան	181

Դիմել առ՝

ՀԱՅԼԻՆ և ՍՊՐԷՅԳ

Joly et Seager

Մէյմանէթիլ խան, թիւ 6, 7, 8, Լոնդրա թիւ, Գալաթա Մուսթաֆա փաշայ։ 386

Ս. ՊՈՒՍ

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

Կ'ելնէ ամէն երեք ամիսը մէկ անգամ Թրանզիթ Ալեքսանդրիա

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
[illegible]	4000	Գրաֆ	1500
[illegible]	4000	Ալեքսիս	[illegible]
[illegible]	3000	Հարսնիա	[illegible]
[illegible]	1000	Գլոբ	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	150
[illegible]	1500	[illegible]	150

Դիմել առ Ֆ. Ս. Վ. ՊՈՒՍ

Ամիրա Բաքալ Լեւանթ

մէյմէն Բաքալ Ալ. Ջ.

384 Գալաթա Լեւանթ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲՆԱՐ 396

(Եռանկի գարեջրատան վերի յարկը, նիզ Զբպուրնեանց դէմը)

Դեղարկեալ գործակալ գործիքներու մինչեւ ամենատարբեր ցաւած տեղատեղերը մէկ անգամէն կը լուծեն. ցաւով դիմող եւ բուժուած վիճաբանեալներու ցանկեր։

Նոյնպէս հեղամաղձ, նեարդ, ճնշակուար և գլխապտոյտ տրհեստակած տեղատեղեր կը զգուշանան, յար և նման բնակիչներ, ընդմէջ ձեռնարկութիւն ցոյց տարին, ծանրութիւն եւ ազատ արտասանութիւն [illegible]։

Ձեզի հիւանդութիւնը կոտորելուդեն կը բուժուին [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

Ս. Դ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

Ծանոթ.—[illegible] [illegible] [illegible]։ 187

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ

NEW HOME

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԻՒԱՐՀԱՏԱՆՈՑ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսին ու 1894ի Անվէրսի արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի յաջողութիւն մը գտած են ամերիկեան Նիու-Հոմ կարի մեքենաները. որոնք թեթեւ, տոկուն ու արագ ըլլալնուն ամէն տան համար անհրաժեշտ են։ Նաեւ կը ծախուին ընտանիքներու և արհեստանոցներու համար պէտք եղած գուլպայի և փանէլայի ձեռքով ու ոտքով մեքենաներ։ Դասերը ու նորոգութիւնները ձրի են։ Թէ՛ կանխիկ և թէ ապառիկ վճառումներ կը կատարուին, մասնակի վճարումներով։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ ԱՄԱՏԷՕ ՍԱԼՎԱԹՈՐ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Գոլիս, Գահէքգարու, Համիտիյէ Ճատտէսի թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՂ.—Իզմիտ, Ռուսսոթ, Աֆիոն-Գարահիսար, Սիլիվրի եւն. 578

ԹԱՍԱՆ ՈՐԻԼՍԸՆ

ԱՀԱԼԻՆ ԿԱՐԳԱԼ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

Ընդհանուր Հիւսն. Գ. Ֆրոյտ և Օպէնայ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Գլոսթրա	1069	Դանմ	1497	Նեգրոս	1011	Մարլբորոյ	724	Բրաստոլ	416
Գլէնքոս	3607	Գրենֆել	2905	Գլասգոս	1695	Մարտինիք	3373	Բարֆա	1115
Գեմսիլ	1541	Գրանտ	896	Հարդ	775	Մարգարիտա	2708	Գիլֆոր	1735
Գլասգոս	3877	Գլոս	6411	Հիսարլիք	1551	Միրբուրոս	3557	Գրիմսբի	1190
Գոսամեր	1323	Գոսիրնս	327	Հիսարլիք	3730	Միլս	1257	Գրէնֆել	1206
Գոլասիրնս	1264	Գրանտ	3523	Հարդրաֆ	2604	Մենդելսոն	1735	Դարոս	1330
Գրանտ	1275	Գրաֆ	1715	Լուսմոր	581	Մաքլիլլիս	3413	Ս. Ալբրան	3548
Գրիմսբի	361	Գրիմսբի	404	Նանսի	3354	Նեգրոս	1394	Տարտ	3387
Գրիֆիթս	1421	Գրաֆ	2481	Բասոն	3547	Գեմբս	1100	Բուլտոս	1678
Գլոս	1671	Գլասգոս	1510	Գրենֆել	1020	Մանչեսթր	4028	Տարտիս	487
Գոլիրոս	1327	Գրաֆ	1641	Գլասգոս	1083	Գրանտ	1524	Բրիսթոլ	3629
Գամբիա	1344	Գրաֆ	954	Գրիֆիթս	2307	Բարտիս	1330	Դարոս	1914
Գանգա	1024	Գրիմսբի	1338	Գրիֆիթս	1709	Բարլ	515	Գոլ	1331
Գրիֆիթս	3729	Գրանտ	349	Լիս	1052	Բիրմինգամ	1125	Գլասգոս	2296
Մեքսիս	1324	Գրանտիսոս	6523	Լիսբոնա	3373	Բիրմինգամ	1069	Նեգրոս	1331
Գլոս	2697	Գամբիա	2050	Լիսբոնա	1343	Բարլ	1613	Գեմբս	1206
Գոլասգոս	4235	Գրանտ	1343	Լոբիտոս	1131	Բամֆա	1789		

Հարաւային Լոնդոնեան, Նուապետ Քրոֆթ, ընդհանուր վաճառքով հոս կը սպասուի Փետրուար 7ին։

Վոլթուրնո Լոնդոնեան, Նուապետ Հէյզ, ընդհանուր վաճառքով հոս կը սպասուի փետրուար 7ին։

Դիմել առ գործակալ Ֆ. ՀԱՅԼ ԵՒՍ ԲՐՔՕ

Թիւ 23—24 [illegible] 197

ԱՆՈՒՇԱՀՈՍ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մորթի հիւանդութեան ենթակուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը գանգնեն զայն գործածողները, որոնք կամ գարշանքով կը խմեն և կամ կը տարուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական հաճառէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԶԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անուշահոտ, եղուելի ու մանիշակի հոտ կը զգ ցնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու։ Ո՛չ խմուելու ատեն, ո՛չ ալ ետքը բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները մեծաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԶԿԱՆ ԻՒՂԸ որ մինչեւն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի իլլուածքներու, հարբուխի կուրծքի սրկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել թոքախտի։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկմէկ դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահնէ գարու Քիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէղիքի. Լիւօս և Պօնտիցիանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։

1—52

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՕԳԵՆԱՒԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումներ Լոնդոնեան Նաւահանգիստ

Գ. 15 28 [illegible]

Գ. 16 29 [illegible]

[illegible]

Գ. 17/30 [illegible]

Գ. 17 30 [illegible]

Ս. 18/31 [illegible]

ՍԵՒԱԾՈՎԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

ՍԱՆԿՏՈՒԱՆ ՍՏՈՒԳԱՆԻՆ

Փետր. Յին Սիռիասի, Անատ. եղերքին։

ՍԵՎԾՈՎԱՅԻՆ

Փետր. 4ին Սիռիասի, ուղ. Մարսիլիա։

[illegible]

— 42 —

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԲԱՐԵՍԷՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԺԹ.

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ո՛ւր կը տանի զմեզ այս ընթացքը, այս գնացքը, զոր անդուլ ամդադար կը կատարենք անվախան ուրուականի մը ետեւէն։ Մինչ այնչափ հեռո՞ւն պէտք է փնտռել այն ուրախութիւնները՝ որոնց աղբիւրը մեր սրտին մէջ է մա աւանդ։ Նուա՛զ մտահոգ ըլլանք մեր վայելքներն ամեցնելու, մեր ունեցածն ստուարացնելու, մեր ախորժներուն գոհացում տալու փափաքէն, ու այս անընդմնելի, անգըրաւելի երջանկութիւնը պիտի մերձենայ ամէն օր մէկ մէկ քիչ։ Պարպացնե՛նք մեր կեանքը, յատակե՛նք զայն, մեր ձգտումներուն տալով նուազ անձնական նկարագիր մը, մեր գործեցուն՝ աւելի բարձր նպատակ մը։ Պլուտարքոս կ'ըսէր. «Գործերուն շատութիւնը կամ սակաւութիւնը չէ որ անհանգիստ կամ հանգիստ կը դարձնէ մարդոյ կեանքը. այլ իրերուն աւելի կամ նուազ պարկեշտութի՛ւնն է որ կը զբաղեցնէ զանոնք։»

Ինչո՞ւ համար երջանկութիւնն այնչափ քիչ անգամ կուտայ այն բանը՝ զոր իր անունը կը խոստանայ։ Ոմանք կը պատասխանեն Վասնզի երջանկութիւնն այս աշխարհէս չէ, ոմանք կը պատասխանեն, վասն զի կեանքը մնանելուր պայքար մըն է. իսկ ուրիշներկը պատասխանեն, վասն զի մարդուն սիրտն անդունդ մըն է։ Այս մասին, համաձայնե՛նք իսկոյն թէ առոնք նոյնչափ անիրաւ ու կեղծաւոր տրտունջներ են, որոնց ոչ ոք հաւատացած է երբեք. ո՛չ իւ՛ մի այդ տրտունջներն ընողները։ Եթէ կեանքը տանջանք մը դժնդակ փորձ մըն է, ինչո՞ւ համար բովանդակ մարդկութիւնն անոր կը յարի այսչափ մոլեգին ոյժով մը։ Եթէ երկիրը չայ՛չարանքի ու աքսորի վայր մըն է, ինչո՞ւ համար մեն հիւանդութեան մահոգութիւնները։ Ինչո՞ւ համար՝ մահուան արհաւիրքը։ Ինչո՞ւ համար Լափոնթէն ըսած է. «Ողջ սինքրոնն աւելի կ'արժէ քան մեծափարթամը թաղուածը։»

Բոլոր այս ստութիւններուն տեղը դընենք մեր տեսին յարգն ու ընկերին սէրը։ Պահանջե՛նք կեանքէն՝ իր ունեցած աղնիւ մխիթ բան բաները. զոհեղապէս յարինք օգտակար, բանաւոր. ճշմարիտ եղող ամէն բանի. մեր զմեզ յարմացը նենք մեր ընկերային վիճակին ու բարձի թողի ընենք ցնորքները։

Պահել ինքնահամարումը, առանց ամենապարտութեան ու առանցքնդսի խայթի, կարենալ դիտել իր կեանքը. ասոնք պարսին ըլլալ մեր դոյութեան յայտագիրն ու վաղամեռակն նպատակը։ Ասոնցմէ դուրս ամէն բան պարապ է։ Երջանկութիւնը մէկ անուն միայն ունի, հոգիին անդորրութիւնը. ասո՛ր համար է որ երջանկութիւնը ապաբէզին սահմանածարին վրայ՝ ժամանակն յատկութիւններով կը հանդուրեի, կը բաղկանայ բոլոր այն չարիքներէն կամ վնասներէն՝ զորս չենք գործած։ Տիկին ոը Տըֆան ՀՕՖՄԱՆՆԵՐԸ տարեկան էր՝ սրբոր Հօռաս Ուալփոլ կը գրէր անոր. «Կ'ըսէք թէ կը հրաժարի՞ք երջանիկ ըլլալու յոյսերէն։ Ի՞նչպէս այնպի՞ի ի յոյս մը կրցած է ձեր մէջ սեւ՛ել այսչափ երկար ժամանակ։ Երիասարդական պատրանք մըն է այս։ Ա՛խարհային ամէն փորձառութիւն կ'ապացուցանէ որ։ Եթէ մարդ խելագար չէ, պէտք չէ յաւէտ տենչել անդորրութենէ զատ ուրիշ որ և է բանի։ Եթէ երանութիւնը կարենար գոյութիւն ունենալ աշխարհիս մէջ, ինքնին բնաջինջ պիտի ըլլար, նոյն իսկ ի պատճառս ա՛յն յուսահատութեան՝ զոր պիտի զգայինք երանութեան վաղանցիկ ըլլալու մասին։»

Կեանքն անիծողներու չարքին մէջ աւելի սատանաներ կան քան թէ դրժբախտներ։ Մարդիկ աւելի կը հիւծին քան թէ կը վշտակրեն. անձնիւր ոք բարձրանալ կը տորտնջայ կեանքի դառնութիւններէն. ու լուելեայն կսա՛գին կը սիրէ անոր քաղցրութիւնները։ Փա՛ռք տանք Աստուծոյ իր բարիքներուն համար, մեր սրտն ազնիւ տենչանքներու. Ուշնալ աբբայի հետ ըսենք թէ քաղցր է գոյութիւն ունենալ, խորհիլ և զգալ։

«Պիտի ապրիմ բնութեան հնազանդելու համար, պիտի խորհիմ ճշմարտութիւնը ճանչնալու համար, պիտի զգամ առաքինութիւնը սիրելու համար։—Առաւօտեան իմ սիրտս պիտի բանամ գոյութիւն ունենալու ու բարիք գործել կարենալու ուրախութեան առթիւ։ Երեկոյին քնոյ անձնատուր պիտի ըլլամ անմեղութեան մէջ ապրած ըլլալու գոհացումով, յաջորդ օրը պիտի աշխատիմ գործել ա՛յն բարիքը զոր չեմ կրցած ընել նախընթաց օրը։ Պիտի վայելեմ կեանքի բոլոր բարիքները՝ առանց գռեղղութեան ու առանց անիրաւութեան անգիտակամ ու անորոշուն զանց պիտի ընեմ բոլոր այն բաները՝ զորս չունիմ բնաւ։ Ո՛վ ճշմարտութիւն, մինքիս լոյսն եղիր, ո՛վ առաքինութիւն, հոգիիս միակ սնունդն եղիր. ո՛վ բարեգործութիւն, ով բարեկամութիւն, ո՛վ սէր կեանքիս միակ զբաղումն եղիր։»

Սիրե՛նք մեր պարտականութիւնն ու ասո՛ր մէջ փնտռե՛ք մեր հաճոյքը։ Սիրե՛նք մեր վիճակը, սիրենք բնութիւնը, սիրե՛նք ուսումը, սիրե՛նք մարդերը, սիրե՛նք կեանքը. սիրե՛նք վերջապէս, ու մեր ուրախութիւններուն գումարը մեծապէս պիտի գլէ քան մեր թշուառ թիւններուն գումարը։ Ցիշելով այն խօսքը՝ զոր Սրուտիին Թերեզա ըսաւ Սատանայի մասին. «Դիժբա՛խտ մարդ, չարասիրտ եղաւ վասն զի չսիրե՛ց երբեք։» Պալանշ իր Զգացում անուն գրքին մէջ գրած է. «Բրուհի Թերեզա շնորհակալեմ՝ քեզմէ, պիտի սիրեմ, որպէս զի բարեսիրտ ըլլամ։» Լամարթին ըսած է. «Ամէնէն չքաղաղ յիշատակը՝ զոր կրնանք թողուլ՝ մեր սիրած ըլլալն է։»

Թո՛ղ ուրեմն բարիքը ըլլայ մեր գերագոյն օրէնքը, մեր հիմնական սկզբունքը ու մեր էական հաւատքը, նա մեզ ուղեցոյց պիտի ըլլայ մարդոց մէջ, նա մեզ պիտի առաջնորդէ Աստուծոյ առջեւ։ «Ամէն ինչ բարի է բարիքին մէջ ըսած է Ժուպէռ. ներկան, անցեալն ու ապագան։ Բարիքը կը վայելենք հուսկարի, իրականութեան ու յիշատակի — ստացումի երբեակ տեսակներու — միջոցաւ։» Բարիքէն անջատ եղող երջանկութիւնն այնպիսի իրողութիւն մըն է՝ որուն ո՛չ մէկ բարոյական գեղափար կը յարի։ Չի կայ բնաւ մարդ մը՝ որ, առանց մտամփոփ ըլլալու իսկ, իր նուաստացումին վիլոը կրած չըլլայ։ Հարցաքննեցէք բոլոր այն մարդերը՝ որոնք դեռ խելացի բայց զեղծամիտ, թեւակոխած են հասունութեան տարիքին մէջ ու իրենցմէ բայարարութիւն ուզեցէք թէ ինչ բանի վրայ կը մտմտքին։ Մեծագոյն մասը պիտի պատասխանեն թէ ինչ լաւ որ ըլլային իրենց կեանքի պայմանները երջանիկ պիտի ըլլային՝ եթէ միայն հնապանդած ըլլային արդարախոհութեան բարեգործութեան և ուղղամտութեան օրէնքներուն։ Անգոսնե՛նք ինչ որ անգոսնելի է, ու հաստատամտորէն յարինք բարոյական գեղեցկութեան սիրոյն։ Հոգին, մեր աշխարհին մէջ, այնչափ աւելի լաւ նախապահեստ մէջոց չունի։

«Տալլեյրանի Սամփսոնի երեխային կը տրած մաղը, կ'ըսէ Շաթոպրիան, ոչ այլ ինչ է բայց եթէ առաքինութեան կորուստ։ Ամէն ոՀոր իր մէջ կը կրէ արմատական անընդունակ ութիւն մը ու դժբախտութեան տեսակ մը, ուրեմն իր դրդռ դնե՛նք բարիքը, երջանի՛ ըլլալու համար, ու արդարախոհ ըլլանք ճաւասար ըլլալու համար։»

Անոնք որ կը պնդեն թէ կեանքին յարած են միմիայն վասն զի չգիտեն թէ իրենց ի՛նչ բան կը սպասէ մահուրնէ յետոյ։ (*) եղական սիալ մը գործած են՝ աշխարհիս մէջ հոգիին գոհունակութենէն ու խղճին վկայութենէն զատ ուրիշ բան փնտռելով։

(Շարունակելի)

(*) «Մեռնելու երկի՛ւղը, ո՛չ թէ ապրելու փափաքն է որ յիմարը մարմնին կապած կը պահէ։» ՍՕՆԹԱՆԵՐ